

Bijlage I Herzieningsclausule

Inleiding

De Aanbestedende Dienst (hierna: “AD”) wil een effectief, efficiënt en adequaat doelgroepenvervoer, tegen zo laag mogelijke kosten binnen de gegeven kaders. Verder wordt een transparante aansturing op het vervoer beoogd, een effectieve beheersing van risico's en een succesvolle samenwerking met alle partners. De scope van de opdracht is het verzorgen van kwalitatief goed kleinschalig personenvervoer, te verrichten met kleinschalige voertuigen in opdracht van de deelnemende gemeenten. Inschrijver is een kritische schakel tussen de gemeenten en de reizigers. Een goede en solide samenwerking met de AVAN-vervoerders onderling en het meedenken om te komen tot een telkens beter logistiek (vervoers)proces, zijn dan ook van cruciaal belang.

Gedurende de contractperiode kunnen ontwikkelingen plaatsvinden die impact (kunnen) hebben op het doelgroepenvervoer. Voor zover juridisch mogelijk en vanuit beleidsperspectief wenselijk wil de AD de wijzigingen die het gevolg zijn van die ontwikkelingen kunnen doorvoeren in de nu aan te besteden overeenkomst. Het gaat daarbij om het navolgende:

1. Ontwikkelingen waarvan de mogelijkheid nu al wordt voorzien en die middels deze bijlage in een herzieningsclausule worden vervat (zie artikel 2.163c Aanbestedingswet); Concreet gaat dit om de volgende ontwikkelingen, die verderop in deze bijlage worden uitgewerkt:
 - a. De transitie naar zero emissie rolstoelbussen;
 - b. De instroom of uitstroom van doelgroepen vanuit opdrachtgevers;
 - c. Aanzienlijke schommelingen van de vervoersbehoefte bij bestaande doelgroepen.
2. Ontwikkelingen die nu nog niet voorzienbaar zijn, maar wel aanleiding zijn voor wijziging van het doelgroepenvervoer (zie artikel 2.163e Aanbestedingswet);
3. Aanvullende diensten die noodzakelijk zijn geworden en verandering van de opdrachtnemer niet mogelijk is om economische of technische redenen en tot aanzienlijk ongemak of aanzienlijke kostenstijgingen zou leiden voor de AD (zie artikel 2.163d Aanbestedingswet).
4. Overige toelaatbare wijzigingen onder de Aanbestedingswet (zie bijvoorbeeld artikel 2,163b of 2.163g Aanbestedingswet).

De financiële impact van deze ontwikkelingen is bij de totstandkoming van deze offerte uitvraag niet of onvoldoende concreet, waardoor een juiste inschatting van (financiële) gevolgen niet mogelijk is. Om die reden wordt in deze opdracht gewerkt met een open calculatie die als basis dient voor het bepalen van de financiële consequenties van eventueel door te voeren wijzigingen. Het doel van deze bijlage en de open calculatie is:

- Om, binnen kaders, het mogelijk te maken ontwikkelingen in gang te zetten zonder dat dit noodzaakt tot een nieuwe aanbesteding en
- Op transparante wijze te beschrijven onder welke voorwaarden welke (financiële) veranderingen er mogen worden doorgevoerd en welke processtappen daaraan vooraf gaan.

Om de financiële gevolgen inzichtelijk te maken van ontwikkelingen wordt de open calculatie (Inschrijfformulier 7) als uitgangspunt genomen. Het doel van deze open calculatie is:

- Transparant onderbouwen van uw tarief in kader markconforme aanbesteding
- Inzichtelijk maken mogelijke kostenconsequenties bij implementatie ontwikkelingen

- Het mogelijk maken om de ontwikkelingen door te voeren binnen het huidige contract

Wanneer wordt de prijs geactualiseerd o.b.v. de open calculatie?

De in de overeenkomst opgenomen tarieven worden geïndexeerd op de manier die in de overeenkomst en/of het Programma van Eisen is omschreven. Uitgangspunt is dat de inschrijver de dienstverlening uitvoert tegen het (geïndexeerde) tarief waarmee is ingeschreven.

Slechts in bijzondere omstandigheden is er ruimte voor herziening van het tarief per beladen uur op basis van de open calculatie volgens de processtappen die in dit document zijn omschreven. Deze herziening van het tarief per beladen uur vindt plaats in de volgende gevallen:

- (1) Een beroep van de AD op een van de herzieningsclausules die verder op in deze bijlage nader zijn omschreven;
- (2) Een andere wijziging die door de AD in de overeenkomst wordt doorgevoerd, tenzij die wijziging geen of verwaarloosbare impact op de kosten heeft;
- (3) Een gegrond beroep van een van partijen op onvoorziene omstandigheden zoals bedoeld in artikel 6:258 van het Burgerlijk Wetboek moet leiden tot herziening van de prijs per beladen uur.

De wijze van actualisatie

Stap 1: op actuele prijspeil (P) brengen en actualiseren van kwantiteiten (Q)

Na een besluit tot actualisatie wordt de open calculatie op het actuele prijspeil (P) gebracht. De bij de offerte ingediende offerte is gebaseerd op het prijspeil 2023. Stel dat actualisatie begin 2025 aan de orde is dan wordt de open calculatie op prijspeil 2025 gebracht door het toepassen van de afgesproken NEA indexatie voor 2024 en 2025. Aanpassingen worden uitsluitend doorgevoerd in de kostencomponenten in kolom C en in de cellen Q45 (direct indirecte kosten) en Q46 (algemene kosten, overhead) waarbij de absolute waardes worden geactualiseerd met de van toepassing zijnde kostensoort uit NEA indexatie.

De opbouw van de open calculatie is onderverdeeld in de kostensoorten vaste voertuigkosten, variabele voertuigkosten, loonkosten chauffeurs, direct indirecte kosten en overhead. Ook de NEA indexatie is samengesteld op basis van deze kostensoorten. Per kostensoort in de open calculatie wordt de indexatie herleid uit de kostensoort van de NEA rapportage en toegepast in de open calculatie.

Kostensoort open calculatie	Kostensoort NEA
Vaste voertuigkosten	Vaste (capaciteits)kosten rijdend materieel
Variabele voertuigkosten	Variabele kosten rijdend materieel
Loonkosten	Arbeidsloon en overige personeelskosten
Direct indirecte kosten	Arbeidsloon en overige personeelskosten
Algemene kosten/overhead	Algemene kosten (overhead)
Tarieven	Conform contract o.b.v. NEA

In het geval daarover op het moment van actualiseren onduidelijkheid bestaat kunnen partijen besluiten om Panteia te vragen een nadere onderbouwing aan te leveren.

Vervolgens worden de kwantiteiten (niet financiële onderdelen) geactualiseerd en in overeenstemming gebracht met de uitvoeringsgegevens. In de open calculatie onderscheiden we twee periodes namelijk

de periode buiten de vakantie (40 weken) en de vakantieperiode (8 weken). Voor beide periodes worden de kwantiteiten van de maandagen t/m de vrijdagen bepaald, gedeeld door het aantal inzetdagen en vermenigvuldigd met 5. Voor de periode buiten de vakantie worden drie, aan de besluitvorming tot actualisatie, voorafgaande maanden, niet zijnde de (zomer)vakantieperiode genomen. Voor de kwantiteiten betreffende de vakantieperiode (8 weken) wordt het gemiddelde genomen van de voorgaande zomervakantie.

Stap 2: actualisatie variabelen

Het resultaat van de eerste stap is een open calculatie waarbij de prijscomponent (P) en de kwantiteiten (Q) zijn geactualiseerd. Dit resultaat is het vertrekpunt voor het actualiseren van variabelen ten gevolge van wijzigingen. Uitsluitend variabelen die direct te relateren zijn aan de wijziging worden geactualiseerd. Ter verduidelijking twee voorbeelden:

Voorbeeld 1: Als resultaat van stap 1 is het aantal benodigde rolstoelbussen geactualiseerd. In het geval alle rolstoelbussen worden vervangen door ZE rolstoelbussen dan heeft dit in beginsel enkel gevolgen voor de vaste voertuigkosten en de variabele voertuigkosten. Zowel de P als de Q die gekoppeld staan aan de rolstoelbussen Diesel en CNG worden opgeteld en ingevuld bij de P en de Q van de rolstoelbussen ZE. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat de rolstoelbussen ZE over een vergelijkbare functionaliteit beschikken als de rolstoelbussen Diesel en CNG. Mocht dit laatste niet het geval zijn dan wordt bij de bepaling van het aantal benodigde rolstoelbussen ZE hiermee rekening gehouden.

Voor wat betreft de in de in te vullen kostprijzen dient Inschrijver volledig te onderbouwen welke vaste en variabele kosten hij maakt voor een ZE rolstoelbus. De daadwerkelijke kostprijs wordt ingevuld in de bedoelde velden. De bij de aanbestedingsstukken gevoegde invulinstructie bepaalt op welke wijze deze kostprijzen dienen te worden berekend. De AD is gerechtigd om – op kosten van ongelijk – een accountantscontrole te laten uitvoeren naar de daadwerkelijke kostprijzen van de Inschrijver.

Voorbeeld 2: In het geval het dagbestedingsvervoer instroomt en als volgtijdelijk vervoer wordt georganiseerd leidt dit niet tot toename van het aantal voertuigen. In dat geval is er uitsluitend sprake van het aanpassen van de inzetdagen, productie uren, productie kilometers, beladen uren, aantal routes en aantal te vergoeden routes, waarbij afhankelijk van het in te zetten voertuig de relevante cellen worden geactualiseerd. Mogelijk dat door deze actualisatie ook het aandeel doorbelaste kosten (kolom G regels 5 t/m 12) dient te worden herzien. Een eventuele herziening van het aandeel doorbelaste kosten dient altijd te worden onderbouwd aan de hand van het aantal door de inschrijver gereden kilometers voor de AD. Als de daadwerkelijk met een voertuig gereden kilometers conform de kilometerteller niet nagenoeg gelijk zijn aan de voor AD gereden kilometers, wordt het aandeel doorbelaste kosten gesteld op de gemiddelde verhouding tussen het totaal aantal gereden kilometers in de voorgaande drie maanden ten opzichte van de voor de aanbestedende dienst gereden kilometers.

Stap 3: actualisatie overige kosten

De direct indirecte kosten zijn vaste bedragen en worden alleen geactualiseerd volgens de in de eerste stap genoemde methodiek, tenzij de inschrijver of AD aantoont dat als gevolg van de doorgevoerde wijzigingen ook de direct indirecte kosten stijgen dan wel dalen. In dat geval worden deze kosten bepaald conform de aantoonbare kostencomponenten genoemd in de invulinstructie.

De algemene kosten en de opslag voor winst en risico zijn absolute bedragen. In het geval de directe kosten (Q44) tot en met 10% toe of afnemen vindt geen aanpassing plaats van de algemene kosten en de opslag voor winst en risico. Is sprake van een toe of afname van meer dan 10% tot maximaal 30% dan wordt het surplus vermenigvuldigd met het percentage algemene kosten en het opslagpercentage winst en risico waarmee de absolute bedragen worden verhoogd of verlaagd. Het maximum van 30% is ook van toepassing als er sprake van een toe- of afname van meer dan 30% van de directe kosten.

Voorbeeld: De directe kosten van de geactualiseerde open calculatie (resultaat stap 1) bedragen €1.000.000. De algemene kosten bedragen 2% zijnde € 20.000. De opslag voor winst en risico bedragen €100.000 zijnde 10%.

Situatie 1: Na actualisatie van de variabelen (stap 2) bedragen de directe kosten €1.090.000 of €910.000. Beide bedragen liggen in de bandbreedte van -10% tot +10% van de directe kosten. De absolute bedragen voor algemene kosten en de opslag voor winst en risico blijven ongewijzigd.

Situatie 2: Na actualisatie van de variabelen (stap 2) bedragen de directe kosten €1.200.000. Tot en met een toename van 10% (€1.100.000) vindt geen aanpassing plaats. Het surplus boven de 10% (€100.000) wordt voor de algemene kosten vermenigvuldigd met 2% = €2.000 en voor de opslag winst en risico met 10% = €10.000. De absolute bedragen voor algemene kosten en de opslag voor winst en risico worden daarmee verhoogd en bedragen respectievelijk €22.000 en €110.000.

Situatie 3: Na actualisatie van de variabelen (stap 2) bedragen de directe kosten €800.000. Tot en met een afname van 10% (€900.000) vindt geen aanpassing plaats. Het surplus boven de 10% (€100.000) wordt voor de algemene kosten vermenigvuldigd met 2% = €2.000 en voor de opslag winst en risico met 10% = €10.000. De absolute bedragen voor algemene kosten en de opslag voor winst en risico worden daarmee verlaagd en bedragen respectievelijk €18.000 en €90.000.

Stap 4: bepalen nieuwe prijs per beladen uur (BU)

Tot slot wordt de nieuwe prijs per BU bepaald. Dit gebeurt door de cellen directe kosten (Q44), direct indirecte kosten (Q45), algemene kosten (Q46) en winst en risico (Q49) bij elkaar op te tellen. Vervolgens wordt op het resulterende bedrag de vergoeding starttarieven in mindering gebracht. De uitkomst wordt gedeeld door het aantal beladen uren per genormaliseerd jaar. De aldus berekende nieuwe prijs per BU geldt per de tussen partijen afgesproken ingangsdatum en wordt vastgelegd in een addendum.

Afhankelijk van de door te voeren variabelen kunnen partijen besluiten zich door (externe) deskundigen te laten begeleiden. De kosten daarvoor worden gelijkelijk verdeeld over partijen.

Herzieningsclausules

Zoals eerder vermeld in dit document wenst de AD een aantal herzieningsclausules op te nemen voor wijzigingen in de overeenkomst die nu reeds worden voorzien. Aanbestedingsrechtelijk gezien is hier sprake van herzieningsclausules als bedoeld in artikel 2.163c Aanbestedingswet. De herzieningsclausules die de AD opneemt in het contract zijn de volgende:

- (1) Het recht om over te stappen op zero emissie rolstoelbussen
- (2) Inbreng nieuwe doelgroepen vanuit een opdrachtgever

(3) Structurele wijzigingen in het vervoer > 15%

Deze wijzigingen herzieningsclausules worden in het vervolg van deze paragraaf verder uitgewerkt.

Ad (1): Transitie naar zero emissie rolstoelbussen

Bij de huidige inschrijving dient u bij uw kostencalculatie uit te gaan van de inzet van rolstoelbussen Euro 6.

Deze herzieningsclausule heeft uitsluitend betrekking op de infasering van zero emissie rolstoelbussen. Alle kosten van de overige, gedurende de contractperiode, in te zetten (zero emissie) voertuigen zijn verdisconteerd in het door u aangeboden tarief.

Ten aanzien van zero emissie heeft de AD in het PvE de volgende vereiste ontwikkeling opgenomen:

Vereiste ontwikkelingen	1 aug 24	1 jan 25	1 jan 26	1 jan 27	1 jan 28
Duurzame productiekilometers	95%	100%	100%	100%	100%
Waarvan zero emissie	5%	25%	50%	75%	100%
Waarvan zero emissie personenauto's	95%	95%	95%	95%	100%

De huidige beschikbare zero emissie rolstoelbussen zijn in mindere mate geschikt voor het doelgroepenvervoer. In vergelijking met de huidige rolstoelbussen op fossiele brandstof wordt het aantal (rolstoel)plaatsen beperkt, is sprake van een fors lagere actieradius (120 kilometer) en is sprake van een hogere instap die met name voor de oudere reizigers bezwaarlijk kan zijn. Met betrekking tot zero emissie rolstoelbussen vinden naar verwachting de komende jaren nog ontwikkelingen plaats die forse impact hebben op de logistieke inzetbaarheid van deze voertuigen met mogelijke kostenconsequenties. Hierbij te denken aan de toenemende actieradius tot tenminste 250 kilometer, de mogelijke ontheffing van het klein rijbewijs naar 4.200 kg waardoor per voertuig meer rolstoelplekken beschikbaar komen, de beschikbaarheid van zero emissie rolstoelvoertuigen en de beschikbaarheid van benodigde infrastructuur voor snelladers/waterstof.

De financiële impact van de toekomstige transitie naar zero emissie rolstoelbussen is in grote mate onzeker en is afhankelijk of deze rolstoelbussen zich qua functionaliteit ontwikkelen in de richting van de functionaliteit van de huidige rolstoelbussen. Dit zowel uit logistiek oogpunt, aanschafkosten en gebruikskosten. De gevolgen van de transitie naar zero emissie rolstoelbussen worden inzichtelijk gemaakt op basis van de open calculatiesystematiek.

Naar de huidige inzichten kan aan de gestelde zero emissie eisen worden voldaan zonder inzet van zero emissie rolstoelbussen tot een niveau van tenminste 75% (situatie vanaf 1 januari 2027). Deze eis van 75% blijft onverkort van kracht. Het feitelijk besluit tot het infasieren van rolstoelbussen wenst de AD te nemen in de initiële periode van de overeenkomst.

Daartoe vinden heroverwegingsmomenten plaats waarbij op dat moment de stand van zaken omtrent de ontwikkelingen zero emissie rolstoelbussen worden geïnterpreteerd en kan worden besloten tot infasering.

Het eerste heroverwegingsmoment vindt plaats in Q4 2026. Voor 1 januari 2027 wordt besloten of wordt overgegaan tot infasering van zero emissie rolstoelbussen per uiterlijk 1 januari 2028. In dat geval is sprake van 100% zero emissie ingaande 1 januari 2028 conform bestek. Er kan ook worden besloten tot het uitstellen van de infasering. In dit geval dienen vanaf 1 januari 2028 alle voertuigen met uitzondering van noodzakelijk in te zetten rolstoelvoertuigen uit zero emissie voertuigen te bestaan.

Is sprake van uitstel dan vindt het tweede heroverwegingsmoment plaats in Q4 2027 waarbij voor 1 januari 2028 wordt besloten of wordt overgegaan tot infasering van zero emissie rolstoelbussen per uiterlijk 1 januari 2029. In dat geval is sprake van 100% zero emissie ingaande 1 januari 2029. Er kan ook worden besloten tot het uitstellen van de infasering.

Is sprake van een tweede uitstel dan vindt het derde heroverwegingsmoment plaats in Q4 2028 waarbij voor 1 januari 2029 wordt besloten of wordt overgegaan tot infasering van zero emissie rolstoelbussen per uiterlijk 1 januari 2030. Dit aspect maakt dan ook onderdeel uit van de verlengingsbeslissing. In dat geval is sprake van 100% zero emissie ingaande 1 januari 2030. Er kan ook worden besloten de overeenkomst niet te verlengen en aan aanbestedingsproces te starten.

Voor de actualisatie van de open calculatie bij wijzigingen (stap 2) worden de financiële componenten ingevuld op basis van de kostprijs. Waar nodig zal gebruik gemaakt worden van een zogenaamde TCO (Total Cost of Ownership) benadering. De invulinstructie blijft van toepassing op de in te vullen elementen. De TCO-benadering dient om de juiste getallen te kunnen invullen. Op verzoek van een van partijen wordt hiervoor een externe deskundige om advies gevraagd. De kosten van deze deskundige worden door partijen gedeeld.

Blijkt na het actualiseren van de open calculatie dat sprake is van een tariefaanpassing dan vindt aanpassing plaats vanaf het moment dat de instroom van zero emissie rolstoelbussen is gerealiseerd.

Ad (2): Inbreng nieuwe doelgroep vanuit de opdrachtgever

De 18 gemeenten die deel uitmaken van het samenwerkingsverband BVO DRAN hebben gekozen voor deze samenwerking in het kader van efficiëntie en professioneel contractbeheer. Daarbij maakt dat de samenhang van de diverse vervoerstromen, zowel qua soort doelgroepenvervoer als gemeentegrens overschrijdend vervoer, het vervoer efficiënter te organiseren.

Gemeente kunnen besluiten een nieuwe doelgroep in te brengen binnen het samenwerkingsverband. De gemeenten binnen perceel D zitten momenteel in een inventarisatie fase waarbij ook de mogelijkheid wordt beoordeeld om vanaf 2026 het Jeugdwet en dagbestedingsvervoer in te brengen binnen het samenwerkingsverband BVO DRAN. In dat geval zal met name sprake zijn van volgtijdelijk vervoer waardoor het aantal in te zetten voertuigen nagenoeg gelijk is aan het huidige aantal in te zetten voertuigen binnen perceel D. De omvang van deze instroom is maximaal 15% van het totale vervoersvolume binnen perceel D.

Blijkt na het actualiseren van de open calculatie dat sprake is van een tariefaanpassing dan vindt aanpassing plaats vanaf het moment dat de instroom van het betreffende vervoer is gerealiseerd.

Ad (3) Schommelingen van vervoer binnen bestaande doelgroepen

De huidige volumes van de doelgroepen zijn onderhevig aan schommelingen, waarbij ook gemeentelijk beleid en/of wettelijke regelingen gevolgen kunnen hebben voor de omvang van de behoefte aan vervoer en/of de productkenmerken. Is er binnen de huidige doelgroepen sprake van een structurele toename of afname van vervoer gebaseerd op het aantal ritten van meer dan 15% op een bepaald perceel (gerekend in ritten in vergelijking tot voorgaande 12 maanden) dan vindt actualisatie plaats op basis van de open calculatiesystematiek.

Blijkt na het actualiseren van de open calculatie dat sprake is van een tariefaanpassing dan vindt aanpassing plaats vanaf het moment dat de wijziging heeft plaatsgevonden waarbij de termijn van terugwerkende kracht is gemaximeerd op drie maanden voorafgaande aan de definitieve besluitvorming tot tariefaanpassing.

Onvoorziene omstandigheden

Met de coronapandemie in gedachten kunnen zich vergelijkbare onvoorziene omstandigheden voordoen. Het betreft hier geen herzieningsclausule, maar een beroep op artikel 2.163e Aanbestedingswet.

Ook in die gevallen is de open calculatie de basis waarop de effecten inzichtelijk worden gemaakt. Met dien verstande dat in die gevallen eventuele vergoedingen gericht zijn op de continuïteit van de onderneming. Voor de actualisatie van de open calculatie kan op verzoek van partijen onder meer gebruik worden gemaakt van een externe deskundigen.

Blijkt na het actualiseren van de open calculatie dat sprake is van een tariefaanpassing dan vindt deze plaats met terugwerkende kracht vanaf de 1^e van de maand volgend op het ontstaan van de onvoorziene omstandigheid. De tariefaanpassing wordt toegekend tot maximaal de laatste dag van de maand voorafgaand aan het einde van de onvoorziene omstandigheid.

De vergoeding wordt bij onvoorziene omstandigheden vastgesteld voor maximaal 3 maanden en kan door de AD met periodes van steeds met tenminste één maand worden verlengd.

Geschillen

Als partijen gezamenlijk niet kunnen vaststellen welke tariefaanpassing dient te worden doorgevoerd, bijvoorbeeld als gevolg van verschil van inzicht over uitgangspunten, zal door externe deskundigen advies worden vastgesteld welke tariefaanpassing aan de orde is. De deskundigen hanteren hierbij de open calculatiesystematiek zoals nader uitgewerkt in deze bijlage en in de invulinstructie. Beide partijen benoemen een eigen externe en onafhankelijke deskundige. De twee deskundigen benoemen samen een derde deskundige. Partijen dragen ieder de kosten van de eigen deskundige en delen de kosten van de derde deskundige.

De deskundigen hebben toegang tot de administratie van vervoerder en van de AD voor zover dat volgens hen nodig is om te bepalen hoe de open calculatie dient te worden ingevuld. De deskundigen

geven een gemotiveerd en voor beide partijen bindend advies over de wijze waarop de open calculatie dient te worden ingevuld op grond van de relevante aanbestedingsstukken en betrekken daarbij de standpunten van partijen. Het advies van de deskundigen is bindend ten aanzien van het tarief per beladen uur, maar laat de bevoegdheid van de AD om een wijziging wel of niet door te voeren onverlet. De AD zal binnen twee maanden nadat het advies is uitgebracht laten weten of hij de betreffende wijziging wil doorvoeren, waarbij het door de deskundigen vastgestelde tarief tussen partijen zal gelden. De AD kan er ook voor kiezen om de wijziging niet door te voeren (bijvoorbeeld omdat er geen budget voor is). In dat geval wordt het tarief uiteraard niet gewijzigd.